

แนวคิดของมาเคียเวลลีเรื่องการตบตีเทพีแห่งโชค

นิคโคโล มาเคียเวลลี

Agora

กฤตภาส ศักติฐานนท์
วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
www.facebook.com/bintokrit

แนวคิดอย่างหนึ่งของนิคโคโล มาเคียเวลลี (Niccolò Machiavelli) ที่มีชื่อเสียงอย่างมากก็คือเรื่องของ “โชค” (luck) และ “โชคชะตา” (fortune) ซึ่งปรากฏอยู่ในงานเขียนชิ้นสำคัญของเขาเรื่อง The Prince (เจ้าผู้ปกครอง) บทที่ 25 The role of luck in human affairs, and how to defend against it (บทบาทของโชคในกิจการของมนุษย์ และวิธีการรับมือกับมัน) ทักษะของมาเคียเวลลีในเรื่องนี้ค่อนข้างเรียบง่าย แต่มีความแปลกแหวกแนว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเทียบกับยุคสมัยก่อนหน้าที่งานชิ้นนี้จะเผยแพร่ออกมา รวมทั้งในยุคปัจจุบันซึ่งมีมุมมองเรื่องเพศและความสัมพันธ์ระหว่างชายกับหญิงที่แตกต่างออกไป

มาเคียเวลลีเป็นนักการเมืองแห่งนครฟลอเรนซ์ในอิตาลี และเป็นนักคิดที่มีชื่อเสียงด้านปรัชญาการเมือง แนวคิดของเขาได้รับการกล่าวถึงมาตลอดทุกยุคทุกสมัยแม้เขาจะล่วงลับไปแล้วร่วมห้าร้อยปีแล้ว ทักษะอย่างหนึ่งซึ่งเขาเสนอไว้ใน The Prince ช่วงท้ายก็คือ คำแนะนำแก่นักปกครองต่อท่าทีในการเตรียมพร้อมรับมือกับสถานการณ์ต่างๆ ที่อาจพลิกผันเปลี่ยนแปลงไปได้ทุกเมื่อ

โดยเขาปฏิเสธการยอมแพ้แก่โชคชะตาและท่าทีที่ไม่ยอมปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์ มาเคียเวลลีมีทัศนะเรื่องโชคชะตาที่แตกต่างจากคนร่วมสมัยเดียวกัน เนื่องจากช่วงเวลานั้นยุโรปถูกครอบงำด้วยแนวคิดทางศาสนามาอย่างนานไม่น้อยกว่าพันปี จึงทำให้ผู้คนมีความคิดฝังหัวเรื่องชะตาชีวิตที่ถูกลิขิตไว้แล้ว

ซึ่งความเชื่อเช่นนี้เป็นอันตรายต่อผู้ปกครอง และยังทำให้มนุษย์มีทัศนคติที่ยอมจำนนอีกด้วย

มาเคียเวลลีเริ่มต้นบท 25 ด้วยการกล่าวว่า “...คนจำนวนมากเชื่อและยังคงเชื่ออยู่ต่อไปว่าโลกดำเนินไปตามโชคชะตาและพระเจ้ากำหนด ไม่ว่ามนุษย์จะฉลาดหลักแหลมเพียงใดก็มีอาจฝันโชคชะตาที่ฟ้ากำหนดได้ ดังนั้น จึงไม่มีทางปกป้องตัวเอง อันนำมาสู่ข้อสรุปว่าเปล่าประโยชน์ที่จะดิ้นรนฝืน จึงปล่อยชีวิตให้ไหลไปตามโชคชะตาว่าจะอะไรจะเกิดก็ต้องเกิด” (ในสำนวนของ Tim Parks เขียนว่า ...many people have believed and still do believe that the world is run by God and by fortune and that however shrewd men maybe they can't do anything about it and have no way of protecting themselves. As a result they may decide that it's hardly worth making an effort and just leave events to chance.)

แทนที่จะยอมแพ้แก่โชคชะตา มาเคียเวลลีเสนอแนวทางที่ต่างไปจากที่ศาสนจักรพร่ำสอน เขากระตุ้นให้เราเชื่อมั่น

ใน “เจตจำนงเสรี” (free will) ซึ่งถึงแม้จะมีอาจควบคุมทุกสิ่งทุกอย่าง แต่ก็ทำให้รับมือกับสถานการณ์ที่ผันแปรได้ โชคชะตาเป็นสิ่งที่มนุษย์เลือกไม่ได้ ทว่า มันกำหนดความเป็นไปของชีวิตได้เพียงครั้งหนึ่งเท่านั้น ส่วนอีกครั้งที่เหลืออยู่ในเงื้อมมือของมนุษย์ให้เตรียมการและตัดสินใจว่าจะรับมืออย่างไร

เฉกเช่นสายน้ำเชี่ยวกรากที่ผลาญทำลายสิ่งต่างๆ รอบ

ตัว มนุษย์หยุดยั้งความเป็นไปของสายน้ำไม่ได้ แต่สามารถวางแผนบริหารจัดการล่วงหน้าได้ว่าหากสภาพอากาศหน้าเกิดน้ำไหลบ่าขึ้นจะรับมือด้วยวิธีใดหากผู้ปกครองตระหนักในสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต เขาย่อมตระเตรียมให้ดีที่สุดสำหรับวางแผนจัดการพื้นที่รอบสายน้ำนั้น ตลอดจนผู้คนโดยรอบพื้นที่ซึ่งได้รับผลกระทบ

หากเปรียบสายน้ำเป็นดังโชคชะตาซึ่งมนุษย์มีอาจควบคุมบงการได้ แต่มนุษย์มีความสามารถเต็มที่ในการเลือกจะอยู่กับสายน้ำอย่างไร และนี่คือสิ่งที่ต้องลิขิตเอาเอง

อย่างไรก็ตาม เป็นเรื่องยากที่จะบอกว่าผู้ปกครองแต่ละคนต้องใช้วิธีใดในการเตรียมพร้อมและลิขิตชีวิตให้ประสบความสำเร็จ เพราะวิธีการเดียวกันที่ผู้ปกครองคนหนึ่งทำแล้วสำเร็จก็อาจล้มเหลวเมื่อผู้ปกครองอีกคนทำได้

ในขณะเดียวกัน หากพิจารณาผู้ปกครองสองคนที่ประสบความสำเร็จทั้งคู่ก็กลับพบว่าพวกเขาไม่ได้ใช้วิธีการเดียวกันเลย ดังนั้น จึงไม่สามารถสรุปได้ง่ายๆ ว่า มีสูตรสำเร็จในการปกครอง

ยกตัวอย่างให้ละเอียดขึ้นก็คือ ผู้ปกครองคนหนึ่งเป็นคนสุขุมรอบคอบและมักตัดสินใจในเรื่องต่างๆ อย่างระมัดระวัง แต่กลายเป็นว่าผู้ปกครองลักษณะเช่นนี้ก็มีทั้งประสบความสำเร็จและล้มเหลว ในขณะที่เมื่อตรวจสอบผู้ปกครองที่ประสบความสำเร็จก็พบว่าแม้บางคนรอบคอบสุขุม แต่บางคนกลับใจร้อนวู่วามกล้าได้กล้าเสีย

เมื่อไม่มีสูตรสำเร็จตายตัวว่าผู้ปกครองที่ประสบความสำเร็จใช้วิธีการใดอย่างเฉพาะเจาะจง มาเคียเวลลีก็เสนอว่าเมื่ออยู่สิ่งหนึ่งซึ่งเป็นลักษณะสำคัญที่นักปกครองต้องมีการปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์ แนวทางเช่นนี้เป็นสิ่งที่พูดง่ายแต่ทำยาก เนื่องจากโดยทั่วไปแล้ว ผู้ปกครองที่ประสบความสำเร็จอย่างต่อเนื่องมาก่อน ย่อมยึดติดกับ

นิสัยและแบบวิธีการเดิมซึ่งตนเคยทำสำเร็จ ครั้นถึงยามที่สถานการณ์แปรเปลี่ยนไป จึงยากที่จะยอมละทิ้งความคุ้นชินที่ประพฤติปฏิบัติมานาน

เพราะฉะนั้นต่อให้เป็นผู้หน้าที่เก่งกล้าสามารถและมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ก็ตาม วันหนึ่งเมื่อโลกเปลี่ยนไป ผู้นำคนนั้นก็อาจพ่ายแพ้และสูญเสียอำนาจได้ การดื้อรั้นของตนจนบังเกิดอคติในใจที่ทำให้ไม่ปรับตัว กระทั่งนำพา

หายนะมาสู่ผู้ปกครอง แม้ว่าโดยบุคลิกภาพและคุณภาพส่วนตัวของผู้ปกครองนั้นจะไม่ได้ด้อยลง หรือไม่ได้ทำสิ่งใดที่ผิดแผกไปจากที่เคยทำมาเลยก็ตาม

ซึ่งมาเคียเวลลีคิดว่านี่เป็นความล้มเหลวที่อธิบายได้ ไม่ใช่เพราะโชคชะตาฟ้าลิขิตอย่างที่คิดกัน

อย่างไรก็ตาม มาเคียเวลลีปิดท้ายด้วยคำแนะนำที่ดูแปลกแหวกแนวแต่ก็เข้าใจได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมองจากบริบทยุคสมัยของเขาที่ผู้ชายเป็นเพศที่มีบทบาททางการเมืองอยู่เพียงฝ่ายเดียว โดยอำนาจปกครองเป็นเรื่องของบุรุษเพศ นอกจากนั้น ท่าทีนี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ภายในครัวเรือนยุคหนึ่งอีกด้วย จากสถานะอำนาจในบ้านที่ผู้ชายเป็นใหญ่ และผู้หญิงก็มีกนิยมชมชอบผู้ชายเข้มแข็งดุจัน จนบางทีก็ดูค่อนข้างก้าวร้าว

หากพูดแบบภาษาอินเทอร์เน็ตทุกวันนี้ก็คือสโตร์ชายแทร่ ซึ่งผู้หญิงมักเปลือยใจไปหลงใหลหนุ่มเบตบอยแบบถึงร้ายก็รัก

มาเคียเวลลีเสนอว่าแม้โชคชะตามีมากมายหลายแบบ แต่โชคชะตาทั้งหลายเปรียบได้กับสตรีหรือเทพิแห่งโชค หากชายใดต้องการกุมโชคชะตาเอาไว้ให้อยู่มีก็ควรใช้กำลังตบตีเธอ (fortune is female and if you want to stay on top of her you have to slap and thrust.)

ผู้ปกครองที่เก่งกล้าสามารถพึงเลือกแนวทางดุจันเด็ดขาด กล้าได้กล้าเสีย มากกว่าสุขุม รอบคอบ ใจเย็น เช่นเดียวกับสตรีที่มีแนวโน้มโน้มป็นใจให้ชายหนุ่มที่ร้อนแรงมากกว่าบุรุษเงียบขรึมที่สงวนท่าที ไม่แสดงออกในทางหนึ่งทางใด และดูจืดชืด

คนที่เข้มแข็งควบคุมเทพิแห่งโชคได้จะเป็นผู้ปกครองที่ก้าวแกร่ง และหาญกล้าเผชิญหน้าต่อทุกสถานการณ์ที่ผ่านเข้ามา •

๑ รียกเสียงฮือฮาและหลายครอบครัวยังมองเป็นเรื่องดีด้วย หลังมีประกาศของกรมกิจการผู้สูงอายุ เรื่อง “การจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ พ.ศ. 2569” เผยแพร่เมื่อไม่นานมานี้เพื่อ “เปิดช่อง” องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) สามารถจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุได้ โดยไม่ต้องกลัวมีความผิดทางกฎหมาย ซึ่งหลายฝ่ายก็มองเป็นเรื่องดี แต่อีกมุมหนึ่ง เรื่องนี้ก็มีโจทย์ที่ท้าทาย... ทั้งนี้ กับการ “จัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ” ซึ่งเพิ่งมีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อเร็ว ๆ นี้ กำลังเป็นเรื่องที่หลาย คนจับตา โดยมีทั้งฝ่ายที่มองเรื่องนี้ว่า...เป็นเรื่องที่ดี เพราะช่วยให้ อปท. สามารถจัดกิจกรรมเพื่อผู้สูงอายุได้โดยไม่ต้องกลัวจะ ทำผิดกฎหมาย ขณะที่อีกฝ่ายก็ยังคงเป็นกังวลเกี่ยวกับ “ศักยภาพ” ของ อปท. เพราะไม่ใช่ทุกที่จะมีความพร้อม เหมือนกันทั้งหมด...

จนทำให้เรื่องของ “โรงเรียนผู้สูงอายุ” นั้น เป็นทั้งการปลดล็อก-เป็นทั้งความท้าทาย กับเป็นโจทย์ใหญ่ของระบบดูแลผู้สูงอายุ อย่างไรก็ดี เรื่องนี้มีมุมวิเคราะห์ที่น่าสนใจจากผู้เชี่ยวชาญ ด้านนโยบายสังคมและสวัสดิการผู้สูงอายุ คือ ผศ.ดร.ณัฐพัชร โลโรบล อาจารย์ประจำภาควิชานโยบายสังคม การพัฒนาสังคม และการพัฒนาชุมชน คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์(มธ.) ที่สะท้อนกรณี “ปลดล็อก” การจัดตั้งโรงเรียน ผู้สูงอายุ ให้กับ อปท.ว่า... ส่วนตัวมองแนวคิดนี้เป็นสิ่งที่ดี เพราะ จะช่วยลดความกังวลให้กับ อปท. ได้ แต่ก็ต้องยอมรับว่า... ด้วยข้อจำกัดต่าง ๆ โดยเฉพาะด้าน “งบประมาณ-มาตรฐาน โรงเรียน” กรณีนี้ก็ถือเป็นความท้าทายที่สำคัญซึ่งตามหลักการ ปลดล็อกเรื่องนี้

พศ.ดร.ณัฐพัชร สโรบล

“การออกประกาศนี้ ในหลักการเป็นเรื่องดี เพราะเปิดโอกาสให้ อบท. เข้ามาดำเนินการขับเคลื่อนการจัดกิจกรรมผู้สูงอายุได้โดยไม่ต้องกังวล หากแต่ อบท. จำนวนมาก โดยเฉพาะระดับ อบต. ที่ยังมีปัญหาเรื่องกำลังคนไม่เพียงพอสำหรับให้บริการหรือจัดบริการภายใต้โรงเรียนผู้สูงอายุอยู่เช่นกัน” ...นักวิชาการธรรมศาสตร์ กล่าวเรื่องนี้

นอกจากนี้ การจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ ต้องใช้งบประมาณที่มีความต่อเนื่อง ไม่ใช่การจัดกิจกรรมเพียงแค่ช่วงครึ่งครว และต้องมีความพร้อมอาคารสถานที่จัดกิจกรรม เพื่อให้ผู้สูงอายุใช้เป็นสถานที่ในการเรียนรู้และทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งไม่ใช่ทุกพื้นที่จะทำได้ หรือมีเหมือนกันทั้งหมด ฉะนั้นถึงแม้จะปลดล็อกให้ อบท. จัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุได้ แต่ด้วยงบประมาณที่มีอยู่เท่าเดิม จะมีแนวโน้มที่อาจจะถูกปรับลดลงไปเรื่อย ๆ ในอนาคต จึงทำให้ท้องถิ่นจำนวนไม่น้อยเกิดความกังวล ประกอบกับ ยังมีเรื่องของการกำหนดมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ ด้วย ทำให้การจะจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุขึ้นมาได้นั้น จึงอาจจะต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ประกอบกัน เช่น ความสามารถในการประเมิน หรือระบบวัดผลและตรวจสอบได้ ซึ่งทั้งหมดเป็นโจทย์ที่ต้องพิจารณา

พศ.ดร.ณัฐพัชร กล่าวเพิ่มเติมว่า... อย่างไรก็ตาม การ

ออกประกาศของกรมกิจการผู้สูงอายุ เรื่องการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ พ.ศ. 2569 นั้น ส่วนตัวยังคงมองว่า... ระเบียบใหม่นี้จะช่วยแก้ไข ปัญหาการขับเคลื่อนการจัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุได้อย่างน้อย 3 เรื่อง ได้แก่ เรื่องแรก ช่วยเปิดโอกาส อบท. ดำเนินการได้เต็มที่ โดยไม่ต้องกังวลว่าเรื่องนี้จะไม่ใช่ภารกิจของ อบท. เพราะที่ผ่านมา อบท. มักจะตีความเรื่องบทบาทการจัดโรงเรียนผู้สูงอายุที่แตกต่างกันออก

ไป จนมองว่า... โรงเรียนผู้สูงอายุไม่ใช่บทบาทหน้าที่ของ อบท. ทำให้ถ้าดำเนินการไป อบท.บางแห่งจึงกังวลเรื่องจะถูกตรวจสอบ และเรียกเงินคืน ขณะที่อีกหลายแห่งมองว่า... การจัดโรงเรียนผู้สูงอายุยังเป็นเรื่องที่ทำเป็น โดยเฉพาะในยุคที่ไทยก้าวสู่สังคมอายุแล้ว เช่นตอนนั้น

เรื่องที่สองคือ ช่วยให้ผู้สูงอายุเข้าถึงสิทธิตามกฎหมาย เช่น มาตรา 11 (4) แห่ง พ.ร.บ.ผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ที่กำหนดให้ผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับการส่งเสริม การสนับสนุนในเรื่องของการพัฒนาตนเอง และมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ตลอดจนการรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่ายหรือชุมชน ได้มากขึ้น ซึ่งเดิมทีนั้นหน่วยงานต่าง ๆ ไม่ได้มีความตระหนัก หรือมีความพร้อมในการจัดกิจกรรมส่วนนี้อย่างเท่าเทียมกัน สุดท้ายเรื่องที่สามคือ เป็นหนึ่งในแนวทางรองรับการเป็นสังคมผู้สูงอายุ ของประเทศไทย อย่างไรก็ตาม แต่ด้วย “ข้อจำกัด” ของบางแห่งซึ่งมีทรัพยากรจำกัดนั้น เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาจึงจำเป็นต้องกำหนดให้ชัดเจนว่า... อบท. แต่ละแห่งจะเห็นหน้าเรื่องใดเพื่อให้ครอบคลุมปัญหาและความจำเป็นของผู้สูงอายุในพื้นที่ได้มากที่สุด

“ปัจจุบันจะเห็นว่า...ท้องถิ่นมักจะมีบริการผู้สูงอายุเด่น ๆ เพียงเรื่องเดียว เช่น บางแห่งทำโรงเรียนผู้สูงอายุ บางแห่งทำศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิต บางแห่งทำศูนย์ดูแลผู้สูงอายุระหว่างวัน (Day Care) ซึ่งเมื่อดำเนินการเพียงเรื่องเดียว บริการก็จะไม่หลากหลาย จนทำให้ไม่ตอบสนองต่อความต้องการอันซับซ้อน ฉะนั้น อบท.

จึงต้องชัดเจนในปัญหาของตัวเอง และตัดสินใจร่วมกับคนในพื้นที่ให้ได้ว่า...อะไรเป็นบริการสำคัญที่สุด...” นักวิชาการคน

เดิมนะ

พร้อมกับแนะนำเพิ่มว่า... ประกาศฉบับใหม่เรื่องการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุเป็นเพียงการวางกรอบในการดำเนินการ แต่ไม่ได้หมายความว่า... อปท. ทุกแห่งจะต้องจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ และอันที่จริงแล้ว การจะทำเรื่องนี้ให้มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องอาศัยผู้สูงอายุกลุ่มติดสังคมที่มีความเข้มแข็ง เช่น มีความพร้อมในการร่วมจ่ายค่าบริการ หรือสามารถเดินทางเองโดยไม่ต้องพึ่งรถ-รับส่ง ซึ่งในต่างประเทศนั้นหลายประเทศใช้ศักยภาพของผู้สูงอายุในการขับเคลื่อนการเรียนรู้ตลอดชีวิต

...ผศ.ดร.กัญญพัชร ยังระบุถึงปัจจัยที่อาจทำให้จัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุสะดุดเพิ่มว่า... การเปิดช่องให้ อปท. จัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุขึ้นมาได้เองเป็นเพียงหนึ่งในความท้าทาย หลาย ๆ เรื่อง เพราะนอกจากการทำให้บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุรูปแบบนี้เกิดขึ้นได้จริง และสามารถดำเนินการโดยไม่สะดุดแล้ว ยังมีโจทย์ท้าทายระบบบริการทางสังคมสำหรับดูแลผู้สูงอายุ รอยุ่อีกมากมาย เช่น ปัญหาขาดแคลนกำลังคนในวิชาชีพต่าง ๆ อาทิ พยาบาล นักจัดการดูแลผู้สูงอายุ (Care Manager) นักสังคมสงเคราะห์จำนวนมาก ซึ่งปัจจัยพวกนี้อาจจะเป็นข้อจำกัดต่อการเพิ่ม หรือขยายบริการต่าง ๆ เพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุระดับสุดยอดในปี 2571 เช่น การจัดตั้งบ้านพักดูแลผู้สูงอายุที่ต้องอยู่โดดเดี่ยว อย่างไรก็ตาม แม้ภาครัฐจะพยายามแก้ปัญหา อาทิ การลงทุนฝึกทักษะอาสาสมัครและจิตอาสา แล้วผลักดันให้กลายมาเป็นอาชีพการดูแลผู้สูงอายุ แต่สิ่งที่ยากเสนอแนะให้ทำควบคู่ไปพร้อมกันด้วยก็คือ การดึงดูแลให้คนเหล่านี้อยู่ในระบบต่อไป ด้วยการจ่ายค่าตอบแทนที่เหมาะสม มิเช่นนั้นจะเป็นการเสียงบประมาณพัฒนาคอนโดยใช่เหตุ เพราะคนที่ได้รับการพัฒนาก็จะออกจากระบบไป ทำให้ปัญหวนกลับมาแบบนี้ต่อไปเรื่อย ๆ เช่นนี้...

"กลุ่มผู้สูงอายุที่ต้องการการป้องกันก่อนกลายเป็นภาวะพึ่งพิง เช่น ผู้สูงอายุที่มีภาวะหูหนวก ผู้สูงอายุที่มีภาวะโดดเดี่ยว และซึมเศร้า เป็นกลุ่มผู้สูงอายุที่น่าเป็นห่วงมากที่สุดขณะนี้ ซึ่งหากกลุ่มนี้ไม่ได้รับการดูแลก็จะส่งผลกระทบต่ออื่น ๆ ตามมามากมาย เช่น การเสียชีวิตอย่างโดดเดี่ยว จึงควรมีการพิจารณาสนับสนุนให้เกิดกลไกเสริมต่าง ๆ ให้กับคนกลุ่มนี้ด้วย เช่น การมีศูนย์ให้คำปรึกษาเพื่อจัดการปัญหาทางจิตใจ เนื่องจากคนกลุ่มนี้มักซ่อนปัญหาเอาไว้ ส่งผลให้ปัจจุบันมีบริการทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มนี้น้อยกว่าที่ควรจะเป็น..." เป็น "ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม" ที่นักวิชาการทิ้งท้ายไว้ เพื่อให้ "โรงเรียนผู้สูงอายุ" ที่เป็น "ระบบบริการทางสังคมใหม่" ที่เพิ่งเกิดขึ้น "ตั้งไข่ได้เร็ว" ...

รวมถึงทำให้ "สคูล้วยเก่า" เดินไปโดยไม่สะดุด
ที่จะเป็นเรื่องดีมากสำหรับหลาย ๆ ครอบครัว.

ทีมสก๊อปเดลินิวส์